

רשימת מבנים/אתרים ועצים לשימור - בנימינה - עדכני ל- 10.9.2020

אתרים לשימור מורשת ראשית ההתיישבות							
מס"ד	רחוב	גוש	חלקה	שם האתר	בעלות	רקע	הערות
1	קרן היסוד	10223	16	בית כנסת תפארת בנימין	מועצה מקומית רמ"י	הוקם בשנת 1928 ע"י הברון רוטשילד. נחנך במעמד הרב קוק. משמש כבית כנסת של המושבה	
2 (3)	קרן היסוד	10223	16	מגדל המים תחנת הנוטרים	מועצה מקומית	הוקם בשנת 1922 כמגדל מים. בשנת 1936 שינה יעוד לתחנת הנוטרים. כיום משמש כמוזיאון.	
3 (2)	הכרמל	10223	124 (חלקה ישנה 29)	בית ראשונים	מועצה מקומית	1922 בית צ'ודקוב בית מגורים. כיום משמש כמוזיאון להנצחת מורשת בנימינה	לאחר שיפוץ לקראת פתיחה למבקרים
4	הכרמל	10207	22	הרפת הקליפורנית (מבנים)	פיק"א קק"ל נחלת ז'בוטינסקי	רפת מרכזית לקבוצה קליפורנית. בהמשך מבנה ציבור לנחלת ז'בוטינסקי- מועדון תנועת בית"ר. מבנה אחורי לאחסון המזון לרפת. משמש כיום כבי"ס אנטרופוספי	מבנה הרפת נשרף בשרפה. מחסן המזון במצב בינוני בשליטת נחלת ז'בוטינסקי למבנה המרכזי ערך קטן למבנה האחורי יש חשיבות.
5	השיבולת	10215	6	חאן זרעוניה	פרטי- משפחת מוזס	קיים תיק ת"ע ועוד ותכנית לשימור	מקדמים פיתוח סביבתי
6 (9)	הנשיא	10204/95		מתחם יקב בנימינה	פרטי- חצי חינם	נבנה ע"י פיק"א כבית חרושת לבשמים. משנת 1950 משמש כיקב במקור יקב	מצבו טוב. לא בוצעו חלק ממימון השימור בדגש

מס"ד	רחוב	גוש	חלקה	שם האתר	בעלות	רקע	הערות
7	הברוש	10215	653	בית אריזה		בית אריזה שהוקם בשנת 1933 בשטח הפרדסים הגדול שעוטף את בנימינה	על נושא היסמין אליעז שהוסב ליקבי בנימינה ונרכש בשנת 2008 ע"י חצי חינם. הושלם תיק תיעוד
8	המייסדים	10206	13	בית בצלאל לוי (פרוכטר)	מועצה מקומית	הוקם בשנת 1922 ע"י פיק"א. בית מייסדים אוטנטי יחידי שנשאר שימש למגורים	מוזנח בשלב של מכרז של המועצה לפיתוח ושימור
9	המייסדים	10223	5	גן הילדים הראשון	מועצה מקומית	1934- הוקם ע"י ועד המושבה כגן ילדים ומשמש כך עד היום	משוקם גן מרים
10 (16)	המייסדים פינת קרן היסוד	במתחם הדואר	16	בית הרופא	רשות הדואר	מתחם הדואר	מבנה משנת 1920 דרוש שיקום דחוף.
11 (13)	המורה	10205	5	בית המורה	מועצה מקומית	ביתו של מנהל ביה"ס אשכולות אפרים דרך	מצב טוב משולב בביה"ס אשכולות.
12	השניים	10207/7		גבעת הפועל- בי"ס תיכון והקיבוץ האנגלובלטי בית השירה להנצחת אהוד מנור	מועצה מקומית	1. 6 מבנים שהוקמו כמקום הכשרה לקיבוצים שבדרך. 2. בסיס לוגיסטי של פועלי יבוש ביצות הכאברה משנת 1929 ארבעה מבנים ע"י פיק"א. 3. בי"ס תיכון בנימינה.	משמש כאתר פסולת של המועצה. החזון להקים במקום את בית השירה העברית להנצחת אהוד מנור.

13 (22)	השנים	10207	37	בית ילדותו של אהוד מנור	פרטי	"הבית ליד המסילה" לאחרונה נהרס חלקית. הוכן תיק תיעוד ותכנית לשימור לחזית הבית לרחוב השנים	אתר ביקורים למבקרים רבים בעקבות שירי אהוד מנור. נמצא כיום בתהליך של השימור בוועדה
מס"ד	רחוב	גוש	חלקה	שם האתר	בעלות	רקע	הערות
14	לצד כביש 652- סמוך לנחלת תנניים	10221	6.7	אתר שוני מוזיאון האצל וראשית ההתיישבות	פיק"א קרן תל חי	1. אתר ארכאולוגי לאומי מס' 51 2. ראשית ההתיישבות בשומרון : ג. עדה, בנימינה, נחלת ז'בוטינסקי. 3. משולב במסגרת פארק ז'בוטינסקי	משוקם עפ"י עקרונות השימור. אתר משוחזר ארכאולוגי. תיעוד לא הושלם. לא הושלמה הנצחת המורשת.
15 (7)	דרך בורגי כניסה לבנימינה מדרום	10163	38	הבורגי הדרומי	בעלות פרטית משפחת גולדשטיין	מבנה טורקי, שרידים שלמים של חאן דרכי ואתר לציד לחקלאים הראשונים שבאו מזיכרון יעקב. כיום גן אירועים	בוצע תיק תיעוד והשולם שימור. אושר בתב"ע ש/1114/ב
16 (8)	דרך בורגי כניסה לבנימינה מדרום	10161/141,144		הבורגי הצפוני	הימנותא- חברה פרטית בניהול קק"ל	צידו הצפוני של המבנה הנטוש חשוב להבנת מסגרת החאן.	הושלם תיק תיעוד. ביצוע טרם. התמוטטות חלקית
17	דרך הבורגי כביש כניסה לבנימינה מדרום	10163		בית אריזה לפרי	בעלות פרטית משפחת גולדשטיין	הוקם ב- 1933 לאריזת פרי הדר ע"י משפחת גולדשטיין ומתפקד עד היום.	בית אריזה פעיל

	משולב עם הפעילות בבורג'						
18	דרך ימי בנימינה	10201	1	בית אריזה לפרי הזר של צימרובסקי	בעלות פרטית	שריד לפרדסים שהיו בכניסה לבנימינה מכיוון מערב. דרוש לקדם פעילות תיק תיעוד ושימור לפני עבודות פיתוח באזור	נטוש. שלד בלבד בסמוך לכביש 653 הכניסה הראשית לבנימינה
19 (18)	המסילה	10172	2	תחנת הרכבת- מתחם התחנה+ שלוחת הרכבת במחצבה	רשות הנמלים והרכבות	1919- נבנתה ע"י הבריטים. המבנה הנוכחי הוקם ע"י הבריטים בשנת 1940 שימש כנקודת קשר של המושבה וקשור למאבק המחותרות להקמת המדינה.. בוצע שדרוג למקום.	תיק תיעוד ושימור קיים.
20 (19)	תל צור ליד בי"ס כרמים	12615	108	תל צור	פיק"א- קק"ל	נקודת ההתיישבות לאבטחת הדרך לזיכרון יעקב. ישוב חומה ומגדל משנת 1939. ראשית ההתיישבות הבית"רית. ראשית דרכה של נחלת ז'בוטינסקי	חומה ומשטחי אוהלים דרוש תיק תיעוד ותכנית שימור
21	א.ת. כרמל	12615- א.ת. צפוני של בנימינה	214	המחנה הבריטי/מעברה	מ.מ.י	מחנה בריטי בתקופת המנדט. מעברת בנימינה. לקראת פיתוח אזור התעשייה. סיפור קלטית העולים בבנימינה	דרוש תיק תיעוד לפי האלמנטים המרכיבים את שטח תכנית השימור בעדיפות

לקראת הפיתוח							
הוגשה התנגדות. נעשתה ללא תיעוד בהתאם ולא ניתן ביטוי הולם לשימור המחצבה. תכנית השימור מכוונת להקים אתר מורשת לסיפור החציבה בישראל. תקוע בגלל בירוקרטיה. יש אפשרות לקדם שלבים	מתקנים וציוד חציבה וגריסה, מסילה, מתקני העמסה של הרכבת, מבני בטון, מבנה ביטחון, מבני שורות במעלה הגבוהה וקומפרסור. אתר המבטא את תעשיית האבן בישראל. אבן בנימינה נחשבה כאבן איכותית ושימשה בין היתר את בנית נמל אשדוד וצנרת המוביל הארצי	מ.מ.י בניהול הקרן לשיקום מחצבות. בשלב של העברת הבעלות למועצה המקומית בנימינה	מחצבת בנימינה. המחצבה נסגרה. תכנית לשיקום ושימור המחצבה זמינה לביצוע מכספי קרן לשיקום מחצבות.	5	10220	מחצבת בנימינה	22
ב. תכנית מושבה- בתי בעלי מקצוע							
הערות	רקע	בעלות	שם האתר	חלקה	גוש	רחוב	מס"ד
במצב טוב	מבנה חשוב	פרטי	בית הרצען זהבי	34	10206	הזית	23
היום חנות (בעבר של מחלבות השומרון)	מבנה חשוב	פרטי- איכרי בנימינה	בית עובד ציבור	42	10206	פינת האיכר- וכרמל	24
מצב טוב משמש כיום כמחסן/חנות	מבנה חשוב	פרטי- איכרי בנימינה	האטליז וקצבייה	20	10206	האיכר	25
מצב טוב- בקרוב פלאפל	מבנה חשוב נקודת מפגש מרכזית	פרטי- איכרי בנימינה	קיוסק (רייד)	20	10206	האיכר	26
בית אפרים, משרד וחנות.	קולנוע פתוח, נקודת מפגש עם הבריטים בדרכם למחנה	פרטי	קולנוע פתוח/קפה כרמל	96,97	10207	הגיבורים	27

28	התירוש	10162	65	קפה גולדברג	פרטי	שימש כמסעדה, שתיה ובילוי לתושבים ולאורחים שעברו בדרך. נקודת מפגש של החיילים הבריטים בדרכם למחנות. אבן מייל נמצאת בסמוך למבנה	מצב טוב. כיום משמש מרפאת שיניים ודירת מגורים בקומה העליונה.
29	המורה	10205	114	בית חרושת לקרח (פולק)	פרטי- פולק	מוקד תעשייתי חשוב בחיי המושבה	כיום חנות לחומרי בנין ובית פרטי
30	הכרמל	10205	83	בית סריסקי	פרטי	מבנה בעל חזות מיוחדת בצמידות למתחם יד לבנים במרכז המושבה. ממעצבי דמותה של המושבה בראשית דרכה. תיעוד ושימור בוצעו בצורה חלקית ללא פיקוח הולם.	לשימור במסגרת המרקם המיוחד של ראשית המושבה. לאחרונה ניבנו במקום 2 יחידות דיור עם הנחיות לשימור שבוצעו חלקית.
31	המייסדים	10206	20	הצרכנייה, החנות הראשונה	איכרי בנימינה	"המכולת"- החנות הראשונה	מצב טוב כיום מינימרקט
32	הבושם	10204	17	בית הכנסת הגרוזיני בשכונת יעקב	מועצה מקומית	שימש את הגרוזינים מיסדי שכונת יעקב שבאו למושבה לסייע בעבודות תעשיית הבושם וקטיף היסמין.	במצב טוב ספור מיוחד במורשת ההתיישבות
33	רחוב בריכת המים	10204	92	בריכת המים	מועצה מקומית	1933- נבנתה ע"י ועד המושבה לצורך	במצב טוב

	אספקת מים לבתים וחקלאות.						
במצב טוב	1930- נבנתה ע"י ועד המושבה. ממוקם ע"י בית אנוקוב. עדין פועלת לשע"ח. מנוע חשמלי	מועצה מקומית	באר המים השנייה	84	10204	ההגנה	34
במצב טוב	פתרון ללחץ המים במערכת האספקה במקום הבריכה הפתוחה	מועצה מקומית	מגדל המים	784	10215	העלייה	35
במצב מסוכן דרוש שימור	שריד אחרון למחנה הבריטי והמעברה. תכנון א.ת. כרמל ללא התחשבות במקום	מועצה מקומית	מגדל המים במחנה הבריטי/מעברה	99	12615 ליד ב"ס הכרמים	א.ת. כרמל	36
טוב שימור המורשת	שוקמה ע"י המועצה לשימור ראשית ההתיישבות	מועצה מקומית, רמ"י	באר אנטילית שפעלה לצד חאן זרעוניה			השיבולת	37
בשלבי הרס- דרוש טיפול מידי	באר ובריכה ששימשו להשקיית החלקות ליד שוני	מנהל מקרקעי ישראל	באר אנטילית שוני	3	10221		38
בשיקום ביוזמת הארכיאולוג המחוזי	אחנה מיוחדת וורטיקלית הופעלה במימי נחל תנינים ליד האקוודוקט, שירה את כל מרחב השומרון עד למלחמת העצמאות.	בתחומי מועצת חוף הכרמל	טחנת הקמח אבו נור	11.15	10222/10203		39
בינוני- נטוש	1933- באר פרטית אופיינית עבור השקיית פרדסים. נותרו במקום משאבה והחפירה	פרטי-של שמולביץ סמוך לכביש 4	באר מים	22	10200	בסמוך לכביש 4	40

50	מתחם תחנת הרכבת	10172	2	חורשה ושרת אקליפטוס	ניטעו ע"י הבריטים בזמן בניית תחנת הרכבת הסמוכה	טוב במתחם תחנת הרכבת ובסכנת הכחדה
51	הזית	10206	44	עץ הדולב	שריד למשתלת פיק"א מסביב לגן הפרחים של המושבה	
52	רחוב הסמדר פינת הכרמל	10207	115	עץ נוי	עץ מיוחד גדול וענף בתחומי הדרך	בינוני- ליד משפחת כץ
53	המורה	10223	5	עץ החרוב ליד אשכולות	ניטע ב- 1922 ע"י שלמה כהן	טוב
54	בית העלמין	10215	22	עץ השקמה	מועצה מקומית צמח ממוטות שתקעו כנראה חיילים טורקים ששהו באזור בתקופת מלחמת העולם הראשונה	היחיד שנתר בבית העלמין
55	החרצית	10215	350/422	עץ חרוב		ליד משפ' פדידה
56	האיכר פינת נחלת ז'בוטינסקי	10206	38	אורן הסלע ואלון	פרטי משמש להנצחת אורנה לידאי- גלעדי ז"ל חורשת אורן, אלון וזית	חורשת האורנים באחוזת לידאי עצים מיוחדים שחלקם נכרת למרות ההגנות שיש
57	נחלת ז'בוטינסקי	10206	43	2 ברושים	פרטי- מוטוסביץ	2 ברושים שקישטו את שער הכניסה לבית משפחת הנפח מוטוסביץ
58	טיילת שוני- הגיבורים			שדרת הברושים	פרטי שדרה ניצבת לטיילת שוני, שריד לשדרה שהייתה בדרך מבנימינה לנחל תנינים ושוני	טוב כיום הפכה לטיילת

59	חורשה בשוני	10221	6,7	וושנגטוניה ושיזף, חורשת אורנים. חורשת חיים ברנר בפארק ז'בוטינסקי	מ.מ.י	נטיעות בשוני ע"י הקבוצה הראשונה של המתיישבים ב- 1922 בגבעת בנימין. החורשה קרויה חורשת ברנר שנרצח בפרעות יפו	בינוני, זקוק לשיקום
60	המסילה	10205	77	עץ אקליפטוס	כיכר המסילה/ ששת הימים	ניטע בשנת 1922. שריד לנסיונות ייבוש הביצה שהייתה ממזרח לחנת הרכבת.	טוב
61	המסילה			חרוב וולווה שפירא		שריד לתחנת אגד הישנה של בנימינה משפחת שפירא	בעבר היה פלאפל בנימינה ליד חורשת המייסדים
62	גורן/ששת הימים	עץ ברוש					
ד. נוף							
63	אפיק נחל תנינים			מרכיב מרכזי בחיי המושבה החקלאית וכלל: סכרים להרמת המפלס, נקודת שאיבה, חצייה, עמדת דיג		נחל תנינים היווה קטע חשוב ומרכזי בהתפתחות אספקת המים למושבה ובהתאם מורשתה. מתקנים רבים היו פזורים לאורך הנחל.	מדובר בקטע הנחל בין מעיינות שוני ועד לאמת המים בכביש 4. יש צורך בתיק תיעוד ייחודי
64	עיינות שוני- אי התאנים	10210/12615	12	קומפלקס עיינות שוני: המעיינות בית המשאבות, הסכר, תעלות המים עמדת השמירה.	מועצה מקומית+ פרטיים+ מ.מ.י	אזור של עיינות שוני הוקם ב- 1922 ע"י פיק"א. סכר ומכון מים, עמ להזרים מים אל שטחי החקלאות בתעלות פתוחות לבתים במושבה. בשלב מאוחר יותר	שרידי הסכר, אמות המים ומבנה המשאבות מתפורר ונטוש. הוקמו לצידו אנטנות סלולריות

<p>ובריכת מים של מקורות. לאתר יש תכנית שיקום ופיתוח של פארק מים. יש יוזמה מקומית של הדר דוראון לשימור ופיתוח גן אירועים. דרוש להגדיר גבולות ולתכנן.</p>	<p>הוקם במקום מכון שאיבה עם מנוע דיזל ולידו פילבוקס עם נקודות שמירה על המעיינות. אתר פעילות מים מיוחד.</p>						
<p>תכנית שיקום ושימור בהכנה ע"י הקרן לשיקום מחצבות המחצבה מיוחדת לספר את מורשת החציבה בישראל</p>	<p>מחצבת אבן וסיד/מתקנים ומסועים לרכבת. מתקני חציבה, קרונות משא ומתקני טעינה ושינוע, מבני שירות</p>	<p>פיק"א, קק"ל, בניהול מ.מ.י</p>	<p>מחצבת אבן וסיד בנימינה</p>				65
<p>כללי מידי לא מעשי אלא אם יוגש פירוט.</p>	<p>שטחים פתוחים/חקלאיים המאפיינים את האיזור שזכו לטיפול מיוחד בתכנית "סובב בקעת הנדיב" של מוטי קפלן. יש לאמץ עקרונות תכנית זו בתכנית בנימינה</p>		<p>בקעת הנדיב</p>				66
<p>מוצע לשמר קטע דרך</p>	<p>משולי גבעת השומרון, הדרך הראשית שהובילה מדרום</p>		<p>קטע דרך בין גבעת עדה לבית ספר הכרמים</p>			<p>דרך יפו</p>	67

	כשהיא מגיעה משולי השומרון.					
טוב	אבן המייל ע"י קפה גולדברג		הכביש המנדטורי			68
במקום שכונה וגן ציבורי שמהווה פוטנציאל לביטוי הגורן	בתקופת ראשית בנימינה הגורן שימש מגרש כדורגל הראשון לקבוצת מכבי בנימינה		הגורן		ששת הימים/הגורן, הרימון	69
כיום גן ציבורי יפה מדשאה ושולחנות לפיקניק	נחשף בשנת 1950 ע"י ד"ר המבורג רופא המושבה וארכיאולוג חובב. אשתו ניהלה את החפירות במקום. הרומאים התחילו בבנייתה ולא סיימו. כנראה ניסיון לשנות את תוואי האמה לקיסריה. אורכה כ- 200 מטר.		אתר ארכיאולוגי ניסיונות לאספקת מים לקיסריה		אמת המים הבלתי גמורה	70
	שופץ כחלק ממבני הבית		מגדל המים		היקב	71
	בחזית של מבנה מאורך שהיה "חנות תרבות" ליד משפחת כהנוביץ		מדרכה עם וו קשירה לסוסים		האיכר	72
			"חאקורה" חצרות האיכרים			73

הערות:

המספר בסוגרים זה המספר הקיים אצל מהנדסת המועצה.

מקרקעין- בעלות: פרטי, מדינה, קק"ל, פיק"א הימנותה, רשות פיתוח.

ניהול: רמ"י- רשות מקומית, חכירה: מועצה מקומית, נחלת ז'בוטינסקי, חוכר.

